

Masterclass van Prof. R. Blass 2017

Fourth series Kleinian Worldview:

“From Freud to Klein: Klein’s contribution to Freud’s thinking on death, loss and mourning”

Over dood, verlies en rouw en de relatie met de klinische praktijk

“In de eerste twee bijkomsten van deze masterclass bestuderen we Freud’s denken over dood en de destructiviteit die daaraan is gerelateerd, ons vermogen hierover te reflecteren en hoe we omgaan met het verlies dat dood met zich meebrengt. In de derde en vierde bijeenkomst gaan we dieper in op hoe Klein voortbordurt op Freud’s concepten of the seminar we will explore how Klein takes up and develops Freud’s ideas, at points differing with them, and how she and her followers have applied them in the clinical situation. The seminar will address a range of related issues, such as how mourning allows for the development of the mind and the relationship of death to narcissism.”

Programma: 17 maart, 21 april, 2 juni, en 30 juni 2018

Dag 1:

Freud over verlies door destructie: de neiging tot moord en waarom we daarvoor kiezen:

Bestuderen:

1. “Why War?” (1933)
2. “On transience” (1916)
3. “Thoughts for the times on war and death” (1915)
4. “Beyond the Pleasure Principle” (1920)
5. “Civilization and its Discontents” (1930)

09.30 - 11.00

Basale concepten en uitgangspunten

11.00-11.15 kleine pauze.

11.15 - 12.45

De implicatie voor de praktijk - oefeningen in subgroepen

12.45-13.45 PAUZE

13.45 - 15.15

Klinische interventies - oefeningen plenair en in subgroepen

15.15-15.30 kleine pauze.**15.30 - 17.00 Klinisch seminar**

Oefenen met verbatim materiaal: casus I

Huiswerk:

- Freud, S. (1923). The Ego and the Id. S.E. 19: 1-59. (especially important is part III, pp, 28-39).
- Freud, S. (1913). Totem and Taboo. S.E., 13:1-161. (esp. pp. 141-143).
- Freud, S. (1910). Wild psychoanalysis. S.E., 11: 219-228.

Dag 2:

Werken in de praktijk: over de aard van verlies en de mogelijkheid tot rouw

Bestuderen:

1. "Mourning and Melancholia" (1917)
2. "Sections from "Inhibitions, Symptoms and Anxiety" (1926)

09.30 - 11.00

Introductie casus 1 t/m 4

11.00-11.15 kleine pauze.**11.15 - 12.45**

Verandering teweegbrengen d.m.v. duiding en interpretatie

PAUZE**13.45 - 15.15**

Depressie en interventie - oefeningen in subgroepen

15.15-15.30 kleine pauze.**15.30 - 17.00 Klinisch seminar**

Oefenen met verbatim materiaal aan de hand van gekozen casus (uit 1 t/m 4)

Huiswerk:

Vorbereiden Verbatim materiaal 5 sessies.

Dag 3

Klein over dood en verlies

Bestuderen

1. King, P., Steiner, R. (1991). The Freud-Klein Controversies 1941-45. London: Routledge. ONLY PAGES 741-751. (These pages are part of a discussion on the death instinct that took place in 1946).

2. Klein, M. (1940). Mourning and its relation to manic-depressive states. In *The Writings of Melanie Klein, I*, pp. 344-369. London: Hogarth, 1975
3. Klein, M. (1948). On the theory of anxiety and guilt. In: M. Klein, *Envy and Gratitude and Other Works*, 1946–1963. London: Hogarth, 1975, pp. 25-42.

09.30 - 11.00

Bespreking theorie I

11.00-11.15 kleine pauze.

11.15 - 12.45

Bespreking theorie II en discussie

PAUZE

13.45 - 15.15

Interventie bij manie - oefeningen in subgroepen met verbatim materiaal van de deelnemers

15.15-15.30 kleine pauze.

15.30 - 17.00 Klinisch seminar

Klinisch seminar in grote groep met verbatim materiaal: casus (2x) van deelnemers (nog nader te bepalen)

Huiswerk:

Take-home toets over casus

Dag 4

Klinische reflecties over dood en verlies

Bestuderen:

1. Feldman, M. (2009). Manifestation of the death instinct in the consulting room. In *Doubt, Conviction and the Analytic Process: Selected Papers of Michael Feldman*. London: Routledge, pp. 96-117.
2. Joseph, B. (1982). Addiction to near-death. In *Psychic Equilibrium and Psychic Change*. London: Routledge, 1989, pp.127-138.
3. Riviere, J. (1936). A contribution to the analysis of the negative therapeutic reaction. In A. Hughes, (ed.) *The Inner World and Joan Riviere*, 1991, London: Karnac Books, pp. 134-153.
4. Rosenfeld, H. (1971). A clinical approach to the psychoanalytic theory of the life and death instincts: an investigation into the aggressive aspects of narcissism. *Int. J. Psycho-Anal.*, 52: 169-78. Also in *Melanie Klein Today*, Vol. 1, ed. E. Bott Spillius, pp. 239-55.
5. Segal, H. (1997). On the clinical usefulness of the concept of the death instinct. In *Psychoanalysis, Literature and War*. Routledge, London, pp. 17-26.

09.30 - 11.00

- De implicaties voor de praktijk
- Bespreking van de toets (zelfstandig nakijken)

11.00-11.15 kleine pauze.

11.15 - 12.45

Verdieping en “dürcharbeiting” I - oefeningen in subgroepen

PAUZE

13.45 - 15.15

Verdieping en “dürcharbeiting” II - oefeningen in subgroepen

15.15-15.30 kleine pauze.

15.30 - 17.00 Klinisch seminar

Oefenen met verbatim materiaal

Huiswerk:

1. Feldman, M. (2009). Manifestation of the death instinct in the consulting room. In *Doubt, Conviction and the Analytic Process: Selected Papers of Michael Feldman*. London: Routledge, pp. 96-117.
  2. Joseph, B. (1982). Addiction to near-death. In *Psychic Equilibrium and Psychic Change*. London: Routledge, 1989, pp.127-138.
  3. Riviere, J. (1936). A contribution to the analysis of the negative therapeutic reaction. In A. Hughes, (ed.) *The Inner World and Joan Riviere*, 1991, London: Karnac Books, pp. 134-153.
  4. Rosenfeld, H. (1971). A clinical approach to the psychoanalytic theory of the life and death instincts: an investigation into the aggressive aspects of narcissism. *Int. J. Psycho-Anal.*, 52: 169-78. Also in *Melanie Klein Today*, Vol. 1, ed. E. Bott Spillius, pp. 239-55.
  5. Segal, H. (1997). On the clinical usefulness of the concept of the death instinct. In *Psychoanalysis, Literature and War*. Routledge, London, pp. 17-26.
-

Over Rachel Blass:

Professor Rachel Blass is trainingsanalytica, en lid van zowel de Britse als de Israëliëse Psychoanalytic Society. Ze is hoofdredacteur bij de *International Journal of Psychoanalysis*. Professor Blass is verbonden aan de University College London en heeft meer dan 120 publicaties op haar naam staan, allen op het gebied van psychoanalyse. Rachel Blass verzorgt in Nederland nu voor de vierde keer op rij een intensieve vier-daagse masterclass, die zich richt op de theorie van de techniek en de implicatie voor de klinische praktijk.

Inmiddels is er begin dit jaar een werkgroep opgericht die zich bezig houdt met het verdiepen en eigen maken van de Kleiniaanse theorie en de praktische implicaties. Indien u interesse hebt in de activiteiten van deze werkgroep, kunt u e-mailen naar: info@michelvanveen.nl

